

RÆLINGEN
KOMMUNE

Rælingsbarnehagen

Årsplan for Lilleborg barnehage

2021/2022

Innhold

Side 4	Velkommen til et nytt barnehageår
Side 5	Om Lilleborg barnehage
Side 6	Om Rælingsbarnehagen
Side 7	Pedagogisk plattform
Side 8	Verdiene våre
Side 9	Mål fra handlingsprogrammet
Side 10	Våre kjerneområder
Side 11	Barnehagens formål og innhold
Side 15	Medvirkning
Side 16	Overganger
Side 17	Planlegging, dokumentasjon og vurdering
Side 18	Plan for hele året

Velkommen til et nytt barnehageår i Lilleborg barnehage!

Ifølge lov om barnehager skal alle barnehager utarbeide en årsplan. Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen skal arbeide med omsorg, danning, lek og læring. Dette for å fremme barnas allsidige utvikling, og for å ivareta samarbeid med barnas hjem. Den skal også gi informasjon om hvordan lovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes. Konkretisering av barnehagens arbeid for barns medvirkning må beskrives i årsplanen. Felles mal for årsplan benyttes av alle kommunale barnehager i Rælingen med hensikt om å fremstå helhetlig ovenfor våre brukere.

Årsplanen er utarbeidet på grunnlag av:

- Lov om barnehage.
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
- Rælingen kommunes handlingsprogram.
- Strategi for barnehageeier.
- Rælingens standarder for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.
- Barnehagens vedtekter.
- Foreldreundersøkelse.
- Evaluering av forrige årsplan.

Årsplanens funksjoner ifølge lov om barnehager:

- Et arbeidsverktøy for de ansatte. Dette for å sikre at barnehagens personell styrer barnehagen i en bevisst og uttalt retning. Hver enkelt barnehage avgjør hvilke andre konkrete planer de ønsker å utarbeide for kortere eller lengre perioder.
- Gjennom årsplanen får foresatte et godt innblikk i barnehagens arbeid, og kan se en klar sammenheng mellom de konkrete aktivitetene og de overordnede målene.
- Et grunnlag for barnehagemyndighetens tilsyn i barnehagen.
- Gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, samarbeidspartnere og andre interesserte.

Barnehagens årsplan ble fastsatt av barnehagens samarbeidsutvalg, 16.08.21

La hverdagsmagien begynne!

Hilsen

Barnehageleder
Lilleborg barnehage

Leder av samarbeidsutvalget

Lilleborgbarnehage

Lilleborg barnehage er en utvidet avdelingsbarnehage. Vi definerer en utvidet avdelingsbarnehage som en barnehage hvor fokuset er å sette sammen grupper ut ifra barnas relasjoner, interesser og vennskap. Dette gir en god grobunn for lek og sosial kompetanse. Dette ser vi på som en viktig del av barnehagehverdagen for at barn skal få muligheter til å prøve ut ulike sider ved samspill, felleskap og vennskap. (Rammeplan, 2017). Det at barna deles inn i mindre grupper gir personalet større rom for å se, støtte og veilede hvert enkelt barn ut ifra behov.

Vennskap er avgjørende for barns trivsel og generelle utvikling. Barn som opplever at de har venner utvikler som oftest gode sosiale ferdigheter. Å ha en god venn er med å bygge opp barnas selvfølelse. Vennskap gjør også barn robuste, og lærer barna å takle litt motstand og mestre små konflikter i hverdagen. I tillegg gir vennskap barn større handlingsrom for utforskning av roller og utprøving av grenser. Vi ønsker å skape et miljø i barnehagen som bidrar til at barn utvikler gode vennsksapsrelasjoner.

Lilleborg barnehage:

2 småbarnsavdelinger: Gul og Blå garderobe

2 storebarnsavdelinger: Grønn og Rød garderobe.

Lilleborg barnehage har i år 16 ansatte som jobber direkte med barna. 6 pedagoger, 8 fagarbeidere og 1 assistent. Personalet har ansvar ut ifra faglig kompetanse, personlige interesser og ressurser. Vår lærekandidat i barn og ungdomsarbeider faget har nå 1 år igjen av studie. En av våre fagarbeidere starter på 2. semester ABLU (arbeidsplassbasert barnehagelærer utdanning) ved Oslo Met. og en fagarbeider videreutdanner seg på høyskolenivå innen småbarnspedagogikk. Vi er en flott gjeng som har jobbet sammen lenge, og vi har en ambisjon om at

I Lilleborg barnehage skal barn og voksne sammen skape gode barndomsminner.

Vi voksne skal i relasjon med barna styrke den gode opplevelsen det enkelte barn får.

Det er de små **MAGISKE** øyeblikkene som danner grunnlaget for de gode barndomsminnene.

Mangfold -Anerkjennelse-Glede-Inspirasjon-Selvstendighet -Kreativitet

Om Rælingsbarnehagen

Rælingsbarnehagen er et nettverk bestående av alle de 9 kommunale barnehagene i kommunen. Ambisjonen til Rælingsbarnehagen: «Rælingsbarnehagen utgjør en stor forskjell i barnas utvikling ved å sikre at alle barn som går i barnehagen opplever et inkluderende barnehagemiljø, og har gode vilkår for trivsel, vennskap, lek og læring!»

Meningen med nettverket er å heve kvaliteten i barnehagene gjennom felles arbeid med kompetanseutvikling, felles faglige satsningsområder, standarder og verktøy for pedagogisk praksis slik at vi sikrer god kvalitet og fremstår som helhetlig. Sammen har vi derfor utviklet felles pedagogisk plattform og et felles verdisyn for å kunne ivareta Lov om barnehagen og forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Vår pedagogiske plattform

Menneskesyn:

Alle mennesker er unike, har egne tanker og følelser, og skal møtes som subjekt. Vi ser barnehagen i den sosialpedagogiske tradisjonen som har *hele barnet* som utgangspunkt; «children as beings». Med utgangspunkt i barnas interesser, kunnskaper og ferdigheter gir barnehagen mulighet for deltaking, utvikling, erfarings- og meningsskaping. Slik blir barnet selv en sosial aktør, som aktivt medvirker og konstruerer sin barndom – barndommen har egenverdi.

Læringssyn

Den norske barnehagen bygger på en tradisjon med dialog, undring og utforskning i det pedagogiske arbeidet. Omsorg, lek, læring og danning skjer i alle barnehagens hverdagsaktiviteter. Vi har lek i læring og læring i lek. Til hvert av *rammeplanens* syv fagområder er det formulert mål for barnas opplevelser og læring. Disse målene er formulert som prosessmål. Arbeidsmåtene i barnehagen er temabasert og tverrfaglig – fagområdene opptrer sjelden isolert.

Barnehagens fokus er å skape meningsfulle hverdager med lek, læring, utvikling og danning i gode her-og-nå-situasjoner. På denne måten oppnår vi sosialt kompetente, trygge, nysgjerrige og vitebegjærlige barn som er praktisk selvgående, i stand til å ta egne avgjørelser og ta imot læring – barna utvikler en beredskap for læring og utvikling (Lillemyr, 2004).

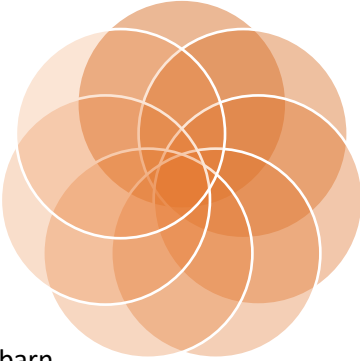
Personalet i Rælingsbarnehagen skal starte, verne og videreutvikle barnas lek (Melaas, 2013) gjennom aktiv tilstedeværelse, inne og ute. Kvaliteten på de voksnes handlinger er avgjørende, og alle skal jobbe i samme retning.

Barnehagen er en unik arena for sosial læring, som ikke forekommer noe annet sted. Sosial og språklig læring er viktig. Å utvikle sosial kompetanse betyr å utvikle ferdigheter som barna trenger for å handle kompetent i en sosial sammenheng. Personalet skal legge til rette for fellesskap og vennskap, og barna skal støttes i å mestre motgang og håndtere utfordringer. Slik bygges det et fundament i barnets hjerne for livslang læring.

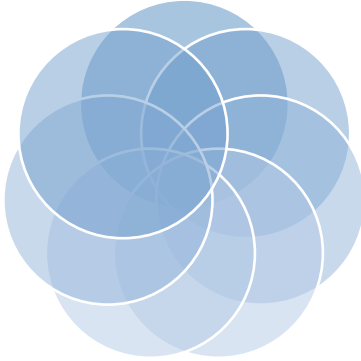
Våre verdier og hva det betyr for oss

Respekt – Ansvarlighet – Redelighet

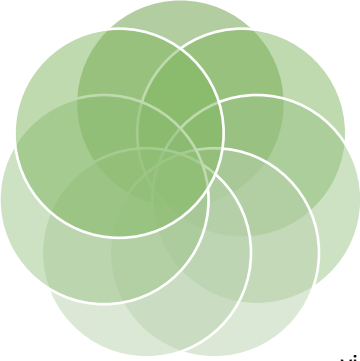
Respekt for enkeltmennesket

-
- vi lar barna medvirke i hverdagen
  - vi lytter til barnas meninger
  - vi ser at alle barn er unike, og respekterer deres ulikheter
  - vi tar barna på alvor
  - vi viser barna ubetinget anerkjennelse
  - vi snakker *med* barna og ikke over hodet på dem

Redelighet

-
- vi gjør det som er best for barnet
  - vi er bevisst etiske dilemmaer i hverdagen
  - vi er til å stole på og holder det vi lover
  - vi gir av oss selv betingelsesløst
  - vi sier det som det er og er ærlige med foreldrene
  - vi er lojale og overholder taushetsplikten

Ansvarlighet

-
- vi lærer barna sosial kompetanse
  - vi lærer barna å ta ansvar selv
  - vi er forberedt og engasjert når vi kommer på jobb
  - vi viser omsorg
  - vi sørger for at dagene har faglig innhold og at barna lærer gjennom lek
  - vi er bevisst vår definisjonsmakt og vår påvirkning på barna

Mål fra kommunens handlingsprogram og Strategi for barnehageeier

Rælingen kommune har et handlingsprogram som gjelder for hele kommunen. Handlingsprogrammet er et styrende dokument for barnehagen da våre satsningsområder velges ut ifra tematikk i handlingsprogrammet. Verdiene RAR og den pedagogiske plattformen til Rælingsbarnehagen skal alltid ligge til grunn for arbeidet som gjøres i barnehagen. Slik skapes en organisasjonskultur basert på helhetsforståelse, og en felles retning for barnehagene med felles mål.

Områder i handlingsprogrammet som omhandler barnehagene; Trivsel livskvalitet og folkehelse er et overordnet område i handlingsprogrammet. Vi har trukket ut følgende områder som er viktig for barnehagene. Tett på, tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehager, skoler og SFO. Bedre tverrfaglig innsats, BTI og Trygg oppvekst – mestre hele livet er to tverrfaglige prosjekter hvor 4 barnehager og to skoler har vært piloter. De resterende barnehager og skoler involveres i 2021. Barnehageloven ble utvidet med nye §41 - 43 om psykososialt barnehagemiljø fra 2021. Barnehagene har kommet frem til to felles arbeidspunkter kommende barnehageår.

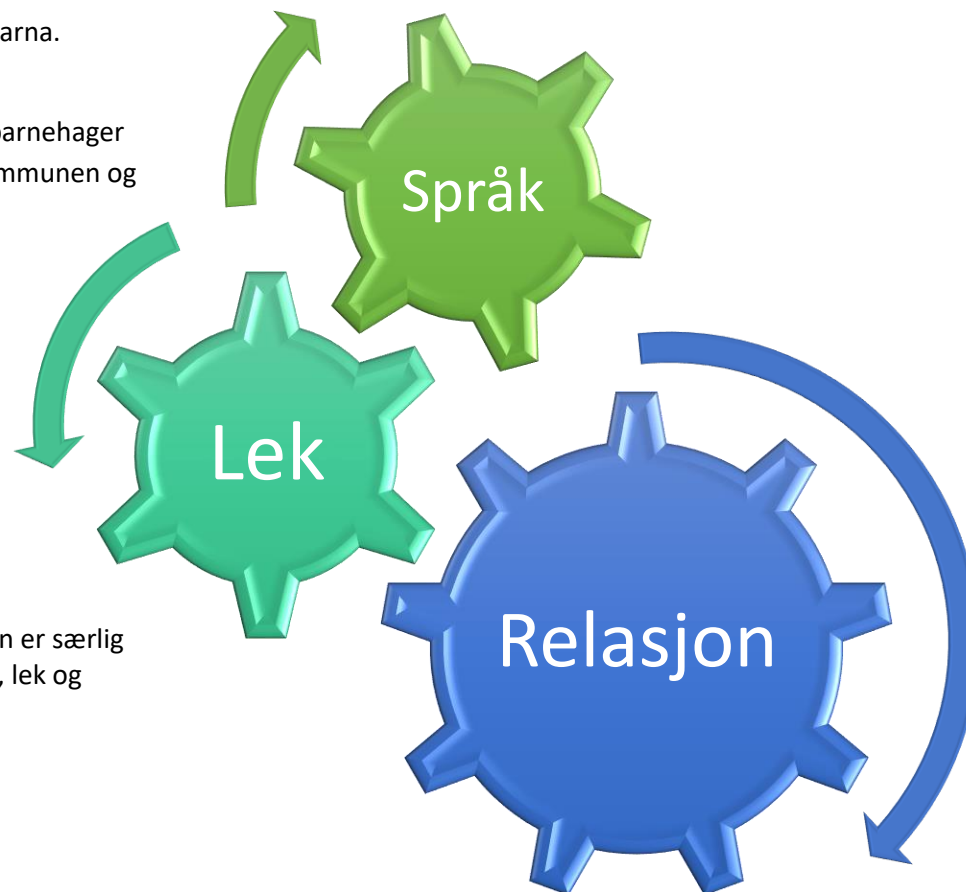
- Skal arbeide for et godt psykososialt barnehagemiljø.
- Skal utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

Kompetanseutvikling i barnehagene

Det utarbeides, på bakgrunn av dette, årlig en kompetanseplan for kommunale barnehager i Rælingen. Planen er forankret i den overordnede kompetansestrategien for kommunen og i Strategi for barnehageeier 2018-2021. Dette er en viktig del av å tilfredsstillende lovkravene til utdannet personale samt å styrke forutsetningene for å utvikle kvaliteten i barnehagene. Kompetansetiltakene i planen skal bidra til å styrke personalets kompetanse i arbeidet med å omsette barnehagelovens formålsbestemmelse i barnehagens arbeid. Strategi for barnehageeier gir føringer for prioritering av barnehagens pedagogiske utviklingsarbeid i 2021/2022. Videreutvikle barnehagens arbeid med å avdekke, forebygge og håndtere mobbing, krenkende atferd og uheldige samspillsmønstre.

Kjerneområdene språk, lek og relasjon

Kvaliteten på relasjonene og samhandling mellom voksne og barn og mellom barn er særlig viktig for barnas trivsel, utvikling og læring. Personalets arbeid med barnas språk, lek og relasjoner er derfor definert som kjerneområder for Rælingsbarnehagen.

Våre mål for kjerneområdene for barnehageåret 2021-2022

Lov om barnehagen (2017) sier at barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter. For å synliggjøre hvordan vi skal ivareta dette, har vi valgt ut følgende mål for kjerneområdene våre for dette barnehageåret.

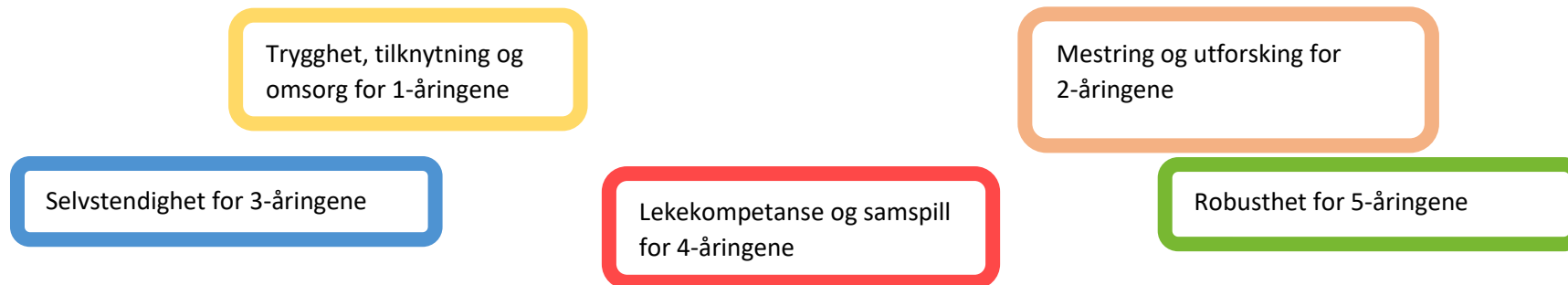
Relasjonskompetanse	Lek	Språk
✓ Barna skal oppleve seg inkludert i et fellesskap	✓ Barna skal oppleve medvirkning i lek og inspirerende lekemiljøer	✓ Barna skal få støtte til sin språkutvikling
Noen av våre tiltak for å oppnå dette: - Gode tilvenningsrutiner, nye barn og overgang liten til stor - Tilstedeværende personale som anerkjenner hvert enkelt barn - De voksne jobber etter Trygghetssirkelen (Circle of Security) - Vi skaper felles lekeplattformer - Lekegrupper	Noen av våre tiltak for å oppnå dette: - Vi har utformet lekerom som inspirerer til lek og som kan skape og lage gode lekemiljøer - Lek i små grupper - De voksne følger opp barns lekeinitiativ - Tilstedeværende voksne som observerer og hjelper barna inn i lek - Voksne som verner og hjelper til å videreutvikle og støtte leken	Noen av våre tiltak for å oppnå dette: - De voksne skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen - Barna møter ulike språk, språkformer og, regler, sanger og bøker - De voksne skal bidra til at barna uttrykker følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter - Språkgrupper/jobber i smågrupper - Vi bruker digitale verktøy i språkstimuleringen - Vi bruker språkkort/språkkofferter

Vi har i tillegg utarbeidet *leveord* til hver enkelt alder. Disse ordene sier noe om hvilket fokus personalet skal ha for å skape en best mulig hverdag for barna i barnehagen vår og slik at vi på best mulig måte kan gi barna en god start.

Livsmestring:

Vårt møte med verden starter allerede i småbarnsalderen, våre relasjoner med andre, samspill og hvordan vi kommuniserer med hverandre danner utgangspunktet for hvordan vi handler videre i livet. Gjennom tiden i barnehagen vil barna oppleve glede og vennskap, men de vil også møte motgang og små utfordringer. Livsmestring er å utvikle ferdigheter og praktisk kunnskap som vil hjelpe barnet til å møte både medgang, motgang og tåle endringer. For oss i Lilleborg barnehage er det viktig å gi barna livsmestring slik at de kan møte ulike situasjoner på en god måte.

Barnehagens formål og innhold

Rammeplan (2017) sier at;

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.» I Rælingsbarnehagene har vi fokus på personalets rolle i arbeidet med barnehagens formål og innhold.

Rammeplanen (2017) fremhever at alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold. Dette innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Det er personalet som skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø, slik at barna skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Videre i denne årsplanen vil vi beskrive hvordan vi i Lilleborg barnehage ivaretar dette.

Mål: Lilleborg barnehage skal ivareta barnas behov for omsorg og fremme danning

Omsorg og danning er komplementære begrep til lek og læring. Måten barnet blir møtt på danner grunnlaget for barnets utvikling av egen omsorgskompetanse, og dermed også relasjonell kompetanse som trengs i både lek og læringssituasjoner gjennom hele livet. Danning til det demokratiske samfunnet innebærer et fokus på å utvikle barn som ansvarlige samhandlende aktører heller en lydige «brikker» som gjør som fortalt. *Danning skal sette barn i stand til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over - og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne* (Anne Skjeldrup, barnehagekonferansen 2014). Rælingsbarnehagen har kompetanseheving av personalets relasjonskompetanse som hovedsatsing i 2018-2020 for å istandsette personalet til å ivareta dette på en god måte. Dette i forlengelse av utviklingsarbeidet «Blikk for lek» som Rælingsbarnehagen gjennomførte i 2014 -2018.

Hvordan: For å fremme danning oppmuntrer personalet barna til å bli aktive og problemløsende i forhold til de prosesser de befinner seg i til enhver tid. Vi skal med våre holdninger, kunnskaper og ferdigheter møte og forstå barn og hjelpe dem til å ta aktivt del i et demokratisk samfunn. I tett samarbeid med barnets hjem skal vi formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar.

Voksenrollen og de yngste barna

- Tilstedeværende voksne som ser enkeltbarnets behov for omsorg (trøst, fang,ol.)og bekrefter barnets følelser og behov
- Voksne som støtter barna i å opprette og videreutvikle gode relasjoner, (eks ved å sette ord på og bekrefte det gode samspillet)
- Voksne som hjelper barna til å reflektere, sette ord på handlinger de gjør, eller situasjoner barna opplever.
- Voksne som undrer seg sammen med barna og utfordrer barnas erfaringer og tenkning

Voksenrollen og de eldste barna

- Voksne som viser omsorg og ivaretar hvert enkelt barns behov.
- Voksne som inviterer barna til refleksjon om sosiale temaer og oppmuntrer til å sette ord på følelser og tanker.
- Voksne som er trygge og sensitive hjelper barna til å utvikle seg ut ifra sine forutsetninger.

Mål: Lilleborg barnehage skal ivareta barnas behov for lek

Lekens egenverdi skal anerkjennes, og barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både inne og ute. Personalet i Rælingsbarnehagen hjelper med å starte, verne og videreutvikle barnas lek (Melaas, 2013) gjennom aktiv tilstedeværelse. Vi støtter oss på Terje Melaas sin litteratur («Blikk for lek») i dette arbeidet. Barnas lek utvikler seg gjennom hele barnehagelivet. Når barna starter i barnehagen skal de møtes på sine invitasjonsrablinger, etter hvert hjelpes til å etablere lekerutiner og oppleve å kunne være i god rollelek med sine venner før de er ferdig med barnehagelivet.

Hvordan:

Vi skal vise i handling at vi som voksne er gode rollemodeller for barna. Når barn leker later de som, og ved å gjøre dette går de inn i sin egen forestillingsverden, tar andres perspektiv og gir form til tanker og følelser. Barnehagens innhold skal inspirere til fantasi, skaperglede og gode samspill for barna. Gjennom refleksjon i jobbsamtaler og faglig veiledning styrkes personalets kompetanse i relasjonsarbeid. I barn-barn relasjoner, men også i barn-voksen relasjon.

Voksenrollen og de yngste barna

- Voksne som ser barnas lekesignaler og videreutvikler leken

- Voksne som er aktivt med i lek for å videreutvikle lek og språk
- Voksne som tilfører nye rekvisitter til barnas lek og legger til rette for ny inspirasjon til leken
- Dele barnegruppen i mindre grupper, ta i bruk alle rom og skjerme lekeområdene for avbrytelser

Voksenrollen og de eldste barna

- Voksne som legger til rette for at barnas naturlige spontanitet, fantasi, nysgjerrighet og skapertrang utløses.
- Voksne som lar barna få både plass, rom og tid, slik at den gode leken kan starte og videreutvikle seg.
- Voksne som er fleksible og tilgjengelig for barna i leken, og som skjermer barnas lek ved behov.
- Voksne som følger barnas ideer og forslag, og utvider leken ved å tilføye nye elementer.

Mål: Lilleborg barnehage skal fremme vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å kunne fungere godt sammen med andre. Dette innebærer utvikling av ferdigheter, kunnskaper og holdninger som bidrar til å etablere, utvikle og vedlikeholde sosiale relasjoner. I Rælingsbarnehagen skal alle barn få erfare å være betydningsfulle for fellesskapet. Å utvikle sosial kompetanse betyr å utvikle ferdigheter som for eksempel empati og samarbeid. Disse ferdighetene hjelper barna til å handle kompetent i en sosial sammenheng. Personalet skal støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner.

Hvordan: Vi er bevisste på hvordan vi som voksne kan skape et miljø som bidrar til at barn opplever fellesskap. Å ha en venn er viktig for alle. Vennskap gjør barn mer robuste- de tåler litt motstand og små konflikter. I tillegg gir vennskap barn større handlingsrom for utforskning av roller og utprøving av grenser. Gjentatte «møter» gjør det mulig å bygge opp vennsapsrelasjoner. De voksne skal være bevisste på å se de minste signaler på gryende vennskap hos barna.

Mobbing i barnehagen: Det er ikke gitt at alle barn automatisk inkluderes i leken og får venner i barnehagen. Også i barnehagen kan det oppstå mobbing og utestenging. For å hindre at dette skjer jobber vi aktivt med å skape et godt miljø for barna som bidrar til trivsel, livsglede og mestring. Vi ønsker å styrke barnets egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Alle skal føle seg som en del av fellesskapet og inkluderes i leken. Ved å være tilstedeværende og aktive voksne i barnas lek har man mulighet til å hjelpe barna til å utvikle en god sosial kompetanse. Det sosiale samspillet i barnehagen må hele tiden vurderes og følges opp, slik at man tidlig kan stoppe og forhindre mobbing.

Ansatte og foreldre har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen. Her er det viktig med et godt samarbeid slik at man har et likt syn og forståelse for hva mobbing innebærer.

Lilleborgbarnehage har utarbeidet egen tiltaksplan mot mobbing.

Voksenrollen og de yngste barna

- Voksne som støtter barna i å bli trygge på andre barn og knytte begynnende vennskap

- Voksne som lager arenaer/ små grupper for felles opplevelser både inne og ute i barnehagen; turer, matlaging og grupper på tvers.

Voksenrollen og de eldste barna

- Voksne som tilrettelegger for felles aktivitet og lek i mindre grupper med fokus på samspill og inkludering.
- Voksne som støtter barnas vennsksapsrelasjoner og snakker med barna om positive erfaringer de har hatt sammen i lek og samspill.
- Voksne som lærer barna konfliktløsningsstrategier og hvordan de kan samarbeide.
- Voksne som er gode rollemodeller og fremsnakker andre barn og voksne.

Mål: Lilleborg barnehage skal fremme læring

De viktigste lærings situasjonene i en barnehage oppstår i daglig samspill, lek og vennskap mellom barn, og i samspillet mellom voksne og barn. I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Hvordan: Gjennom å observere, lytte, leke og ha gode samtaler, både spontant og planlagte utvikler vi nysgjerrighet og utforskertrang hos barn. Vi skal være trygge voksne som lar barna ha tid og rom for lek som fremmer uformell læring. Læring skjer i leken og leken er lystbetont, uformell, uforpliktende og det er barns egen fantasi, skaperglede og initiativ som står i fokus. Først når disse faktorene er på plass kan barnet ta innover seg læring.

Voksenrollen og de yngste barna

- Voksne som ser enkeltbarnets behov for lek, aktivitet og læring.
- Voksne som sørger for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.
- Voksne som er oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter

Voksenrollen og de eldste barna

- Voksne som tilrettelegger for hvert enkelt barns behov så de føler seg trygge og ivaretatt til å utforske og mestre.
- Voksne som oppmuntrer og gleder seg sammen med barna, og fremsnakker barnas mestring.
- Voksne som undrer seg sammen med barna og følger barnas initiativ og utforskertrang.
- Voksne tar med seg barnas innspill for planlegging av aktiviteter og samlinger med en tanke om at de skal lære og få et utbytte.

Mål: Lilleborg barnehage skal fremme kommunikasjon og språk

Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Dette er bakgrunnen for at Rælingsbarnehagen har språk som et av sine kjerneområder, da vi vet at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Gjennom dialog, samspill og aktiviteter får barna god språkstimulering, der barna støttes i å medvirke, lytte og forstå

Hvordan: Språk er så mye mer enn ord. Vi må lytte til -og tolke barnas kroppsspråk, handlinger, estetiske uttrykk i tillegg til deres verbale språk. Alle barn skal oppleve at noen lytter til og viser interesse for det de sier og gir uttrykk for hver dag- i ulike situasjoner. Uavhengig av barnets språklige forutsetninger skal vi gjennom våre handlinger og aktiviteter legge til rette for varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel.

Voksenrollen og de yngste barna

- Voksne benevner og er i gode samtaler i alle hverdagssituasjoner
- Voksne bruker sang, rim og musikk
- Voksne legger til rette for bevegelse og rytme som stimulerer og utvikler språket
- Voksne bruker bøker, digitale verktøy og bilder til samtaler og gjenkalling av aktiviteter
- Voksne tar i bruk konkrete, språkkofferter ol.

Voksenrollen og de eldste barna

- De voksne er gode lyttere til barnas innspill i samtaler, og gir de rom til å svare og holde samtalen i gang.
- Voksne som inviterer barna til språklige aktiviteter som å fortelle eventyr, delta aktivt i samlingsstund, bruke digitale verktøy og lese bøker.
- Voksne som tar med barna i praktiske gjøremål og setter ord på det de gjør.
- «Språktur» gir fellesopplevelser og inspirasjon

Medvirkning i barnehagen

Ifølge Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, har både barna og foreldrene rett til medvirkning i barnehagen. Det betyr at det skal legges til rette for at barn og foreldre kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Medvirkning handler om demokrati, det handler om hvordan mennesker samhandler, lytter til og respekterer hverandre i et fellesskap. En måte å oppfatte medvirkning på er å si at hvert individ har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet.

Man gjør noe sammen, noe som fører til noe, som ikke hadde blitt akkurat slik uten det enkelte barns medvirkning. Medvirkning betyr dermed ikke å få det som man vil, men å være en del av fellesskapet og dermed påvirke det som skjer med sine uttrykk og meninger. Være med i forhandlingene om hva som skaper en god barnehagehverdag.

For barna kan det være f.eks små barn gir tydelige uttrykk for hva de liker å holde på med, må vi vektlegge dette, og legge til rette for den type aktiviteter oftere enn bare ved «spesielle anledninger» Det handler altså om å gi barn et rom – både i fysisk og psykisk forstand – for å uttrykke seg og virke/handle sammen med andre. Medvirkning i vid forstand kan forstås som barns rett til å få støtte til å uttrykke seg, bli synlig og ha en virkning i sosial sammenheng.

For foreldrene handler det om at personalet gir foreldrene mulighet til å ta del i barnehagens virksomhet, uttrykke egne tanker og meninger, og får være med å utforme tilbudet som barnet gir i barnehagen.

Barns medvirkning	Foreldres medvirkning
✓ Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet ✓ Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. ✓ Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov. ✓ .	✓ Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. ✓ Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene ✓ For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et forelderåd og et samarbeidsutvalg
Legge til rette for at barna har medvirkning i lek og trivsel Tar barns uttrykk på alvor, både språklig og kroppslig, gjennom observasjon og samtaler med barna. Presenterer barna for valg Jobber mye i smågrupper for å sørge for at alle blir sett og hørt Medvirkning i planlegging og vurdering Observerer barnas lek og interesser, og har samtaler med barna, som vi tar med inn i planleggingsarbeidet.	Legge til rette for at foresatte har medvirkning i barnehagen Foreldremøter og tilbud om foreldresamtaler to ganger årlig IST Direkte hvor planer og tilbakeblikk legges ut jevnlig Daglig kontakt i bringe- og hentesituasjon Personalet gir foreldrene innsikt i barnehagehverdagen gjennom dokumentasjon, for deretter å gi de mulighet til innspill gjennom dialog Foreldretreff Årlig sommerfest

Vi evaluerer arbeidet vi har gjort, og bygger videre på det som var bra vi bruker tankekart/pedagogisk sol sammen med barna	.

Overganger for barn og foresatte i barnehagen

Livet består av mange overganger. Den aller største, for et lite barn og barnets foreldre, er overgangen fra det trygge livet hjemme med mor/far, til barnehagen. Når barnet begynner i barnehagen, skal derfor personalet sørge for tett oppfølging slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. Barn som kommer fra andre barnehager skal også gjennom en overgang hvor nye relasjoner skal knyttes og trygghet skal etableres. Når de minste barna i barnehagen skal ta overgangen fra liten- til storbarnsavdeling, så er det en overgang som innebærer en endring i barnas rutiner og trygge rammer. Overgangene i barnehagen avsluttes med skolestart, hvor barnehagen og skolen/SFO sammen sikrer en naturlig og trygg overgang.

Hjem - barnehage	Innad i barnehagen	Barnehage – skole
✓ Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen	✓ Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.	✓ Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning.
Våre tiltak for å oppnå dette: Foreldremøte for nye familier Velkomstbrev til nye barn/maillkorrespondanse for å utveksle informasjon mellom barnehage og hjem Tilknytningsperson i tilvenningsperioden God kommunikasjon og åpen dialog med foresatte i, under og etter tilvenningsperioden	Våre tiltak for å oppnå dette. Felles planlegging av overgang Besøksdager gjennom året på ny avdeling Overgangssamtale og overgangsmøte med foreldre og pedagoger Åpen dialog med foresatte om overgangen Tilbud om tilvenningssamtale etter overgang fra Gul og Blå til Rød eller Grønn.	Våre tiltak for å oppnå dette: Aktiv bruk av veilederen Språk - og leseutvikling i Rælingen Aktiv bruk av plan for tidlig innsats, utvikling av god tallforståelse og regneferdigheter hos barn i barnehage, skole og SFO i Rælingen. Egen plan for skolestarterne Rud samarbeidet Utflukter til Rud skole, vår nærscole, for å trygge barna før skolestart

Tilvenningssamtale med foresatte Tilrettelagte dager for barna		

Vurderingsarbeid i barnehagen

Rammeplan for barnehagen, 2017, sier;

Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven, rammeplanen og i forskning.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering
✓ Barnehagens pedagogiske virksomhet skal planlegges, dokumenteres og vurderes   ✓ Barnehagen skal tilrettelegges for medvirkning fra barn, foreldre, ansatte og eier   ✓ Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal observeres og vurderes fortløpende
Noen av våre tiltak for å oppnå dette: Planlegging: - Årsplan utfra lov barnehageloven med forskrifter   - Periodeplaner   - Didaktiske planer for felles arrangementer for å sikre faglig og aldersadekvate aktiviteter   - Observasjon; hva engasjerer barna, hva er de opptatt av, hva kan vi videreføre og utvikle   - Refleksjon med barn og personalet- både i hverdagen og i planlagte møter- oppdage og forstå hva som skjer og hvorfor

- Barnesamtaler med de eldste barna -tankekart /pedagogisk sol

- Ulike møte arenaer

Dokumentasjon:

- Månedsbrev med oppsummering av hva barna ble opptatt av foregående måned

- Utstilling av barnas produkter, bilder, film og tekst både i barnehagen og IST direkte

- Refleksjoner i personalgruppa

- Prosjektrapporter

- dagsrapport, ukesrapport,

Vurdering:

- Foreldremedvirkning; foreldreundersøker, samtaler og møter

- Ståstedsanalysen for barnehager brukes som basis for utviklingsarbeid

- Årlig vurdering av sentrale områder i Årsplan i personalgruppa

- Barnesamtaler og delaktighet i planlegging og vurdering utfra sine forutsetninger

- Didaktiske planer med evaluering av aktiviteten. Hvordan opplevde barna aktiviteten.

- Månedsvis skriftlig vurdering av hverdagssituasjoner med evalueringsskryss

- Samarbeidsmøter med eksterne (tverrfaglige møter og kontaktid med PPT)

Planer gjennom året

Måned	Aktiviteter	Dato	Måned	Aktiviteter	Dato
Juli	Sommerbarnehage med egen plan		Januar	Velkommen tilbake til barnehagen Vinteraktivitetsdag	03.01.22
August	Tilvenning nye barn Planleggingsdag 	Fra 1.08 16+17/08	Februar	Samefolkets dag Planleggingsdag Karneval	Uke 5 (6.2) 16.02 18.02
September	Skolestartene tilvenning til vann SU møte fastsette årsplan Brannvernuke Fantorangen kommer og «åpner» uteområdet	Uke 36-47 Uke 37 Uke 38 24.09.kl 1300	Mars	Foreldremøte Barnehagedagen: SU-møte	Uke 12 Uke 10
Oktober	Verdensdagen for psykisk helse Foreldremøte FN uke	Hele oktober Uke 41 Uke 42	April	Påskeforberedelser påskearrangement Påkestengt Oppstart tilvenning til stor avdeling	Uke 13-14 Uke 14 Uke 15 Etter påske
November	Foreldreundersøkelse Bli med markering SU-møte Musikk fra kulturskolen	Fra 1.11 19.11 Uke 46 Uke 46,47,48	Mai	Dugnad 17. mai- tema og forberedelser SU-møte Dans for 4 åringene Planleggingsdag	Uke 16 Uke 20 Uke 19-23 27.05
Desember	Lucia Grøttest for barna Julestengt	13.12 Uke 51 Uke 53	Juni	Sommerfest for store og små Planleggingsdag Foreldremøte for nye 	13 juni Uke 24